

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในประชาคมโลกที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 เทคโนโลยีนี้สร้างสภาพโลกไร้พรมแดนหรือโลกาภิวัตน์ขึ้น (กรมวิชาการ, 2539) ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ทางด่วนข่าวสารข้อมูล (information superhighway) รวมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า "อินเทอร์เน็ต" (internet) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล โลกถูกหลอมเป็นหนึ่งเดียว เปรียบประหนึ่งเป็นหมู่บ้านโลก (global villages) ขณะเดียวกันกิจกรรมทุกด้านไม่ว่าเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อมถูกเชื่อมโยงให้เข้าถึงซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ทุกวันจะมีสารสนเทศที่มีจำนวนมากมายั่วยุเข้ามายังประเทศไทย สังคมไทยและคนไทย สารสนเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ระบบการศึกษาไทยในขณะนี้จึงต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้อยู่ในระดับที่จะรับและเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถให้ภาษาอังกฤษสื่อสารไปยังประชาคมโลกได้ถูกต้องและเหมาะสม ความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยจะช่วยให้ประเทศไทยติดต่อกับประชาคมโลกได้ด้วยความเข้าใจอันดี อันจะก่อให้เกิดสันติสุขในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (กรมวิชาการ, 2539)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพคนเป็นสิ่งสำคัญ โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นกุญแจแห่งคลังความรู้ และเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับใคร ๆ ก็ได้ หรือจะค้นคว้าวิทยาการความรู้ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และประโยชน์

ที่สำคัญของภาษาอังกฤษอย่างหนึ่ง คือ ภาษาอังกฤษช่วยเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ในชั้นสูงต่อไป เพราะทุกวันนี้ตำราหรือวิทยากรชั้นสูงต่าง ๆ ส่วนใหญ่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเท่านั้น ที่จะสามารถค้นคว้าได้ ผู้ที่มีความรู้ทางภาษาจะเป็นผู้ได้เปรียบในด้านการประกอบอาชีพมากกว่าผู้ที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษ หนทางในการประกอบอาชีพของผู้รู้ภาษาอังกฤษจึงมีโอกาสมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นคนไทยในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มนิยมเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพมากขึ้น (บรมสมร อยู่สถาพร, 2535) การดำเนินชีวิตของคนไทยต้องเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษเกือบตลอดเวลาอย่างเลี่ยงไม่ได้ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงจำเป็นสำหรับสังคมไทยและเป็นประโยชน์ต่อเด็กไทย ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงได้รับความสนใจจากคนทั่วไปและเข้ามามีบทบาทในหลักสูตรทุกระดับ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไปเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (กรมวิชาการ, 2539)

รัฐบาลได้ตระหนักถึง ปัญหาของการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทย และพยายามที่จะปรับปรุงให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อเนื่องตลอดแนวตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา พัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถจะติดต่อสื่อสารได้ โดยสามารถรับและส่งสารมีความรู้ความเข้าใจสารสนเทศต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ รุ่นที่จะเลือกสรรสารสนเทศมาก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาความรู้ ความคิดของตนในบริบทโลกได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด (กรมวิชาการ, 2539)

การที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมิได้เป็นวิชาพื้นฐานในระดับประถมศึกษา ผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จึงอาจจะมีทั้งผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว 6 ปี หรือไม่เคยได้เรียนภาษาอังกฤษมาก่อนเลยในระดับประถมศึกษา ก่อให้เกิดความแตกต่างของมาตรฐานขั้นพื้นฐานภาษาอังกฤษของผู้เรียน ตลอดจนโอกาสของการที่จะพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษในการออกไปประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้ปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องตลอดแนว โดยมุ่งเน้นระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหลักสูตรโดยใช้ระดับความสามารถ

ทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นฐาน (Proficiency-Based Curriculum) นับว่าเป็นหัวใจของการปรับปรุงหลักสูตร พุทธศักราช 2539 นี้ (กรมวิชาการ, 2539) การปรับปรุงดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องให้ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการสอน ทั้งนี้เพราะครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การสอนภาษาอังกฤษควรจะให้ผู้ที่เรียนจบวิชาเอกภาษาอังกฤษหรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษมาก่อนเท่านั้น ทำการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่ง สุทธิรัตน์ และ อรพิน (2537) ได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษาในขอนแก่นและกาฬสินธุ์ กล่าวว่า นโยบายในการบรรจุครูผู้สอนภาษาอังกฤษน่าจะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม กล่าวคือ ภาษาอังกฤษเป็นวิชาทักษะ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษน่าจะต้องได้รับการฝึกฝนทางทักษะภาษาอังกฤษมาเพียงพอจึงจะสอนได้ดี การกำหนดตัวผู้สอนที่ไม่ใช่ผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษน่าจะต้องลดน้อยลงเรื่อย ๆ จนในที่สุด ก็จะเหลือแต่ครูที่จบเอกอังกฤษเท่านั้นที่จะสอนภาษาอังกฤษ แต่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมักจะใช้ครูที่มีอยู่ซึ่งมีวุฒิต่ำและมีพื้นความรู้ไม่เพียงพอที่จะทำการสอนให้ได้ผล อาจกล่าวได้ว่า ครูที่ทำการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ขาดการฝึกฝนเพื่อเป็นครูภาษาอังกฤษ (การสอนวิชาภาษาอังกฤษ, 2529: อ้างถึงใน กานดา จรดล, 2529) ดังเช่น สู่ไร พงษ์ทองเจริญ (2525) ได้กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาไว้ว่า สืบเนื่องมาจากหน่วยงานการศึกษา ยังไม่สามารถบรรจุผู้ที่ได้รับการอบรมหรือสำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรงมาสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ ครูที่สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษานี้จะเป็นครูประจำชั้นที่สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ทำให้เกิดปัญหาด้านวิธีสอนเพราะครูขาดความรู้ในกลวิธีสอนรวมทั้งขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชาด้วย นอกจากนี้แล้วยังพบปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากหลักสูตร จากการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา ที่โรงแรมเอเชียพญา กล่าวว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้กว้างเกินไป โดยไม่มีการกำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับทักษะในการสอนในระดับประถมศึกษา นอกจากนี้จุดประสงค์ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2531) ส่วนปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นพบว่าจำนวนนักเรียนในห้องนั้นมีมากเกินไป (สายสวาท เกตุชาติ, 2527) อุปกรณ์และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ชลดา แสงวัฒน์, 2524) ทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ค่อยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษา (สุนันท์ สุกมลสันต์, 2533) ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ ด้านเนื้อหาวิชา พบว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องกับชีวิตเด็กไทย คำศัพท์ยากเกินไปไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ (อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2530) ส่วนในด้านความต้องการของครูผู้สอนนั้น กานดา จรตล (2529) พบว่าครูมีความต้องการให้มีการปรับปรุงการสอนอยู่ในระดับมากซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกทักษะการฟัง พูดและยังต้องการได้รับคำแนะนำในการออกข้อสอบซึ่งสอดคล้องกับ อีรพงษ์ แก่นอินทร์ (2525) ในเรื่องของความต้องการแบบทดสอบมาตรฐาน

จากประเด็นปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษข้างต้นนั้น อาจกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน และมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการปรับปรุง ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษปี 2539 โดยให้มีการเริ่มสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นการเริ่มต้นทางภาษาให้กับผู้เรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและรู้ถึงปัญหาในการสอน เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงการสอน นอกจากนั้นครูจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงการปรับปรุงการสอนของตน เพื่อให้การสอนนั้นมีคุณภาพดังที่ (เกอเรีย, 1964: อ้างถึงใน กานดา จรตล, 2529) ได้กล่าวว่าครูภาษาอังกฤษต้องการความช่วยเหลือเพื่อที่จะช่วยให้เขามองเห็นงานการสอนของตนเอง ได้ประจักษ์ถึงการที่จะทำให้การยุ่งยากซับซ้อนของภาษาง่ายขึ้น ได้มองเห็นถึงลักษณะที่แตกต่างกันของการสอน เมื่อเขาได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากวิธีหนึ่งไปสู่อีกริธีหนึ่ง และต้องการความช่วยเหลือต่อไปเพื่อที่จะช่วยให้เขาสามารถรักษาความตั้งใจในการสอนและความกระตือรือร้นเอาไว้

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้มีการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและได้เริ่มสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2539 ตามนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2538 โดยมีสาระสำคัญคือ ให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเป็นต้นไปและให้เลือกรเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติมในทุกระดับชั้น (กรมวิชาการ, 2539) จากการที่มึนโยบายดังกล่าวทำให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนทุกกลุ่มประสบการณ์อยู่นั้นจะต้องมาสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อีกซึ่งครูเหล่านี้จะยังไม่มึประสบการณ์ในการสอนเพราะเป็นหลักสูตรที่ปรับขึ้นใหม่ ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการสอนของตนและการที่จะพัฒนาการสอนของครู

เหล่านี้้น ครูจะต้องรู้ถึงปัญหาในการสอนและมีความต้องการที่จะปรับปรุงการสอนของตน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะก่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาการสอนของครูตลอดจนส่งผลให้ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนอยู่ในระดับที่ดีโดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ยังคงขาดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะนำมาใช้ในการพัฒนาการสอนต่อไป และนอกจากนี้สภาพการสอนภาษาอังกฤษยังส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่ยังต้องได้รับการปรับปรุง ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีได้เล็งเห็นความจำเป็นในการที่จะทำการศึกษา ปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูผู้สอนเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลให้กับครูผู้สอนและผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดอุดรธานีที่จะใช้ในการวางแผนการสอนและปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการในการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนในเรื่องปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 ปัญหา หมายถึง ปัญหาด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา สื่อการสอน การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1.5.2 ความต้องการ หมายถึง ความต้องการในการปรับปรุงการสอนในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา สื่อการสอน การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1.5.3 หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539

1.5.5 เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539

1.5.6 สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539

1.5.7 การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อที่จะให้การสนับสนุนในการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.6.2 ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ กรมวิชาการ โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1